

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
С. В. Подкопаєв
«_____» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОНД 1.2 ФІЛОСОФІЯ ТА НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий)

для спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія

Освітня програма Комп'ютерна інженерія

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія та наукове пізнання» для аспірантів спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія. – 8 с.

Розробники:

Нікульчев М. О. к. філос. н., доцент, завідувач кафедри філософії

Хрімлі П. Є., старший викладач кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол №1 від 29 серпня 2019 року

Завідувач кафедри філософії М. О. Нікульчев
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією НМК 123, за (спеціальністю)

«Комп'ютерна інженерія»

(шифр, назва)

Протокол № 1 від. "30" 08 20 19 р.

"1" 30 20 19 р. Голова Святний В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	Обов'язкова
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	6
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	180
лекції:	32	10
практичні заняття:	16	4
лабораторні заняття:		
семінари:		
самостійна робота:	132	166
Форма підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ознайомлення аспірантів з: історико-філософською спадщиною та місцем науки та наукового пізнання у ній; основними проблемами метафізики, гносеології та феноменології; особливостями процесу теоретичного осмислення світу; методологічними концепціями й теоріями, що мали найбільший вплив на формування образу філософії у свідомості сучасного суспільства; основними науково-філософськими проблемами сучасної філософії тощо.

Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних досягнень, вміння формулювати нові підходи задля рішення теоретичних та практичних задач у наукових дослідженнях.
- Здатність працювати у великій науковій групі, розуміючи відповідальність за отримані результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати та персональні зобов'язання. Набуття навичок міжособистісної взаємодії.
- Здатність ефективно спілкуватися зі спеціальною та загальною аудиторіями, а також представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну технічну лексику та методи. Здатність і готовність використання основних інформаційних технологій, способів та засобів одержання, збереження, обробки інформації (бази експериментальних даних), методології наукової та педагогічної діяльності, представлення результатів роботи та комунікації із міжнародною спільнотою.
- Здатність працювати у великій інтернаціональній групі, ставитися із повагою до національних та культурних традицій, способів роботи інших членів групи.
- Спроможність мотивувати слухачів та рухатися до спільної мети. Проводити навчання студентів першого та другого освітньо-наукових рівнів на лекційних, практичних та лабораторних заняттях.
- Здатність демонструвати прихильність до етичних зобов'язань та етики поведінки в наукових дослідженнях.

Програмні результати навчання:

- Вміння розуміти специфіку пізнавальної діяльності як взаємодії суб'єкта й об'єкта;
- Здатність розкрити зміст основних категорій, ідей та концепцій.
- Вміння використовувати набуті знання для аналізу глибинних змін, що відбуваються у всіх сферах суспільного життя під впливом науки, для соціальної і гуманітарної оцінки науково-технічної діяльності та її наслідків як позитивного так і негативного аспектів (соціальних, екологічних та інших);
- Здатність ясно та ефективно описувати інтенсивні, глибокі й деталізовані результати наукової роботи.
- Здатність вести спеціалізовані наукові семінари та публікувати наукові статті в основних фахових журналах та збірниках у вказаній предметній області.

3. Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- основ філософії науки, техніки, освіти, розвиток у них потреби засвоєння філософської культури як необхідної складової власної професійної культури

Уміння:

- використовувати набуті знання для аналізу глибинних змін, що відбуваються у всіх сферах суспільного життя під впливом науки, техніки для соціальної і гуманітарної оцінки науково-технічної діяльності та її наслідків як позитивного так і негативного аспектів (соціальних, екологічних та інших);

- використовуючи філософський і, зокрема етичний потенціал курсу філософії науки, техніки, навчити магістрантів долати крайнощі ідеології сцієнтизму і технократизму на шляху більш конструктивного підходу, що дозволяє позитивно осмислювати і вирішувати проблеми, породжувані наукою і технікою з позицій раціоналістичних і гуманістичних.

4. Засоби діагностики результатів навчання

На підставі поточного контролю та підсумкового оцінювання визначається успішність навчання аспіранта з навчальної дисципліни, де застосовуються:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усні тематичні заліки.

Методи письмового контролю: контрольні письмові роботи, письмові тематичні заліки, письмові іспити.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз тощо.

Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою залікових кредитів.

Тестовий контроль за теоретичними та практичними здобутками.

Підсумковий контроль іспит.

Семестровий контроль іспит.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, що отримують аспіранти під час поточного контролю (денна)

Поточний контроль								Максимальний бал за результатами поточного контролю
Пр1	Пр2	Пр3	Пр4	Пр5	Пр6	Пр7	Пр8	
5	5	5	5	5	5	5	5	40

Розподіл балів, що отримують аспіранти під час поточного контролю (заочна)

Поточний контроль		Максимальний бал за результатами поточного контролю
Пр1	Пр2	
40		40

Шкала оцінювання

за 100-бальною шкалою	Оцінка
	Для екзамену
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Змістовний модуль 1. Історія філософії

Тема 1. Філософія Стародавнього світу.

Тема 2. Філософія у середньовічному суспільстві.

Тема 3. Філософія європейського Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу.

Тема 5. Філософія Французького і німецького Просвітництва. Німецький романтизм.

Тема 6. Німецька класична філософія

Тема 7. Некласична філософія XIX - початку XX ст.

Тема 8. Основні напрямки розвитку філософії у XX столітті.

Змістовний модуль 2. Наукове пізнання

Тема 9. Предмет та основні проблеми теорії пізнання (гносеології).

Тема 10. Проблеми істини в теорії пізнання. Істина, вірогідність, достовірність.

Тема 11. Проблема суб'єкта та об'єкта в теорії пізнання.

Тема 12. Раціональне та чуттєве в пізнанні. Сенсуалізм та раціоналізм, емпіризм та апіоризм.

Тема 13. Емпіричне та теоретичне в науковому пізнанні. Факти і теорії.

Тема 14. Наука як пізнавальна діяльність. Соціальний інститут і феномен культури.

Тема 15. Філософія та наука. Роль філософії в розвитку науки.

Тема 16. Науковий метод і методологія науки.

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Філософія Стародавнього світу.	1	0
2	Тема 2. Філософія у середньовічному суспільстві.	1	0
3	Тема 3. Філософія європейського Відродження.	1	0
4	Тема 4. Філософія Нового часу.	1	0
5	Тема 5. Філософія Французького і німецького Просвітництва. Німецький романтизм.	1	0
6	Тема 6. Німецька класична філософія	1	0
7	Тема 7. Некласична філософія XIX - початку XX ст.	1	0
8	Тема 8. Основні напрямки розвитку філософії у XX столітті.	1	0
9	Тема 9. Предмет та основні проблеми теорії пізнання (гносеології).	1	2
10	Тема 10. Проблеми істини в теорії пізнання. Істина, вірогідність, достовірність.	1	0
11	Тема 11. Проблема суб'єкта та об'єкта в теорії пізнання.	1	0
12	Тема 12. Раціональне та чуттєве в пізнанні. Сенсуалізм та раціоналізм, емпіризм та апіоризм.	1	0
13	Тема 13. Емпіричне та теоретичне в науковому пізнанні. Факти і теорії.	1	0
14	Тема 14. Наука як пізнавальна діяльність. Соціальний інститут і феномен культури.	1	0
15	Тема 15. Філософія та наука. Роль філософії в розвитку науки.	1	0
16	Тема 16. Науковий метод і методологія науки.	1	0
	Усього годин	16	2

6.3. Теми лабораторних занять

не передбачено програмою.

6.4. Індивідуальні та/або групові завдання

не передбачено планом

7. Література

7.1. Основна

1. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г., Ярошовець В.І. Філософія як історія філософії: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
2. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г., Ярошовець В.І. Філософія як історія філософії: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
3. Корбен А. История исламской философии. – М., 2010.
4. Кримський С.Б. Філософія – авантюра духу чи літургія смислу // Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 367 с. – С. 110-123.
5. Лурье В.М. История византийской философии. – М. 2006.
6. Рьод Вольфганг. Шлях філософії: ХІХ-ХХ століття / Пер. з нім. М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В. Терлецького. – К., 2010.
7. Фома Аквинский. Сумма теологии. Т.1-4. – М., 2006-12.

7.2. Допоміжна

1. Андрущенко В.П., Михайличенко М.І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. - К.: Генеза, 1996. - 368с. - 15 екз.
2. Аристотель. Метафизика. О душе // Аристотель. Сочинения. В 4-х тт. – Т.1.– М., 1976.
3. Бэкон Ф. О достоинстве и приумножении наук // Бэкон Ф. Сочинения. В 2-х тт. – Т.2. – М., 1971.
4. Гегель Г.В.Ф. О сущности философской критики // Гегель Г.В.Ф. Работы разных лет: В 2-х тт. Т.1. – М., 1970.
5. Гоббс Т. Левиафан, или материя, форма и власть государства церковного и гражданского // Гоббс Т. Соч.: В 2-х тт. – Т.2. – М.,1991.
6. Декарт Р. Рассуждение о методе. Метафизические размышления // Декарт Р. Сочинения. В 2-х тт. – Т. 1. – М.,1989.
7. Єрмоленко А.І. Комунікативна практична філософія: Підручник. - К.: Лібра, 1999. - 488 с. - 15 екз.
8. Локк Джон. Опыт о человеческом разумении //Локк Дж. Соч.: В 3-х тт. Т.1-2. – М.,1985.
9. Ницше Ф. О пользе и вреде истории для жизни // Ницше Ф. Соч.: В 2-х т. - М., 1990. - Т.1.
10. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Ортега-и-Гассет. Эстетика. Философия культуры. - М., 1991.
11. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? // Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? – М.: Наука, 1991. – С.51-191.
12. Паскаль Б. Мысли. – М.,1994.
13. Платон. Государство // Платон. Соч. в 3-х тт. – Т.3. Ч.1. – М.,1971 або:
14. Смирнов Н.И. Активность сознания. - Донецк: ПРЕССдизайн, 1992. - 1 екз.
15. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посібник / Упоряд. Віталій Лях. - К.: Либідь, 1996. - 384с.
16. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія: Навч. посібник / Упорядники В.В. Лях, В.С. Пазенок. - К.: Ваклер, 1996. - 428с.
17. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. - К.: Либідь, 2004. - 536 с. - 258 екз.

7.3.Методична

18. Абеляр П. История моих бедствий //Августин Аврелий. Исповедь. П. Абеляр. История моих бедствий. – М.,1992.
19. Августин Аврелий. Исповедь. – М.,1991.
20. Августин. О граде Божием: В 4 т. - М., 1994.
21. Антология даосской философии. – М.,1994.
22. Антология мировой философии: В 4-х тт. Т. I-II – М.,1969.
23. Аристотель. Политика. Поэтика // Аристотель. Сочинения. В 4-х тт. – Т.4. – М., 1983.
24. Арон Р. Мнимый марксизм. – М.,1993.
25. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. - М, 1993.
26. Беме Я. Аврора или утренняя звезда в восхождении. – СПб.,1994.
27. Бергсон А. Собр. соч. в 4-х тт. – М.,1992.

28. Бердяев Н.А. Смысл истории. - М., 1991.
29. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії. - К.: 2001. - 300с.
30. Біблія.
31. Бэкон Ф. Новый органон // Бэкон Ф. Сочинения. В 2-х тт. – Т.1. – М., 1989.
32. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. - К., 1993.
33. Вико Дж. Основания новой науки об общей природе наций. - Киев, Москва, 1994.
34. Виндельбанд В. Что такое философия? (О понятии и истории философии) // Виндельбанд В. Избранное: Дух и история. Пер. с нем. – М.: Юрист, 1995. – 687 с. – (Лики культуры). – С. 22-58.
35. Вольтер. Философия истории. - СПб., 1993.
36. Вольтер. Философские сочинения. – М., 1988.
37. Гароди Р. Марксизм XX века. – М., 1994.
38. Гегель Г.В.Ф. Феноменология духа // Гегель Г.В.Ф. Сочинения В 14-ти тт. – Т.4. – М., 1959.
39. Гегель Г.В.Ф. Философия истории. - СПб., 1993.
40. Гердер Г. Идеи к философии истории человечества. – М., 1977.
41. Гесиод. Труды и дни // Эллинские поэты в переводах В.В.Вересаева. - М., 1963.
42. Гоббс Т. Левиафан, или материя, форма и власть государства церковного и гражданского // Гоббс Т. Соч.: В 2-х тт. – Т.2. – М., 1991.
43. Гольбах П. Система природы, или о законах мира физического и мира духовного // Гольбах П. Избранные произведения. В 2-х тт. – Т.1. – М., 1963.
44. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М., 1985.
45. Гусев В.І. Західна філософія Нового часу. XVII-XVIII ст.: підручник. – 2-ге вид., стереотип. – К., 2000.
46. Данилевский Н.Я. Россия и Европа. - М., 1991.
47. Дао Дэ Цзин. Книга пути и благодати / Пер. с кит. – М., 2005.
48. Делёз Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / Пер. с фр. и послесл. С.Н. Зенкина. – М.: «Институт экспериментальной социологии», СПб.: Издательство «АЛЕТЕЙА». – 1998.
49. Древнекитайская философия: В 2-х тт. – М., 1994.
50. Жильсон Э. Философия в средние века. От истоков патристики до конца XIV века. – М., 2004.
51. Зиммель Г. Проблема философии истории. - М., 1898.
52. Ибн-Сина. Данши-намэ (“Книга знания”). – Таджикское госуд. изд.-во. – 1957.
53. Ибн-Халдун. Введение // Избранные произведения мыслителей стран Ближнего и Среднего Востока. - М., 1961.
54. Ильенков Э.В. Диалектическая логика: Очерки истории и теории. – М., 1984.
55. Ильенков Э.В. Маркс и западный мир / Ильенков Э.В. Философия и культура. – М., 1991.
56. Итальянский гуманизм эпохи Возрождения: Сб. текстов. – Саратов, 1984.
57. Історія філософії: Підручник: У 2 т./ за ред. В.І. Ярошовця. – К: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008.
58. Кампанелла Т. Город Солнца // Утопический роман XVI-XVII веков. – М., 1971.
59. Кант Им. Критика практического разума // Кант И. Собр. соч. В 6-ти тт. – Т.3-4 – М., 1966.
60. Коллінгвуд Р. Дж. Идея історії. - К., 1996.
61. Кондильяк Э. Трактат об ощущениях // Кондильяк Э. Соч.: В 3-х тт. – Т.1. – М., 1980.
62. Кондорсе М.А. Эскиз исторической картины прогресса человеческого разума. - М., 1936.
63. Конфуций. Беседы и суждения. – СПб., 2001.
64. Кьеркегор С. Страх и трепет. – М., 1993.
65. Ламетри Ж. Человек-машина // Ламетри Ж. Сочинения. – М., 1976.
66. Лейбниц Г.В. Монадология // Лейбниц Г.В. Соч.: В 4-х тт. – Т.1. – М., 1982.
67. Лейбниц Г.В. О мудрости // Лейбниц Г.В. Сочинения в 4-х тт. Т. 3. – М.: Мысль, 1984.
68. Лукач Д. К онтологии общественного бытия. Прологомены. – М., 1991.
69. Макиавелли Н. Государь. Рассуждения о первой декаде Тита Ливия. О военном искусстве. – М., 1996.
70. Манан П'єр. Інтелектуальна історія лібералізму / Пер. з фр. – К., 2005.
71. Марк Аврелий. Наедине с собой. Размышления. – Киев-Черкасы, 1993.
72. Маркс К. Введение из экономических рукописей 1857-1858 гг. // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. - 2-е изд. - Т.12.

73. Маркс К. До критики політичної економії. Передмова // Маркс К., Енгельс Ф. Твори. – 2-е вид. – Т. 13.
74. Маркс К., Энгельс Ф. Немецкая идеология // Маркс К., Энгельс Ф. Соч., изд.2-ое. – Т.3. – М.,1995.
75. Московичи С. Век толп. – М., 1996.
76. Николай Кузанский. Об ученом незнании // Николай Кузанский. Соч.: В 2-х тт. – М., 1980. – Т.1.
77. Ницше Ф. Сочинения в 2-х тт. – М.,1990.
78. Ориген. О началах. – Самара, 1993.
79. Парменид. Поэма о бытии // Ранние греческие философы. – М., 1991.
80. Платон. Парменид // Платон. Собр. соч. в 4-х тт. – Т.2. – М.,1993.
81. Платон. Собр. соч. в 4-х тт. – Т.3. – М.,1994.
82. Платон. Федон // Платон. Сочинения. – Т.2. – М.,1970.
83. Плеханов Г.В. Избранные философские произведения. – В 5-ти тт. – Т.1. – М.,1956.
84. Поппер К.Р. Злиденність історизму // Філософська і соціологічна думка. - 1990. - №№ 9, 10.
85. Риккерт Г. Философия жизни. – К.,1998.
86. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. – М.,1995.
87. Роулз Джон. Політичний лібералізм // Сучасна політична філософія: Антологія / Пер. з англ. – Упоряд. Я. Кіш. – К., 1998.– С. 192-238.
88. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре. О причинах неравенства // Антология мировой философии. В 4-х тт. – Т.2.- М., 1970.
89. Руссо Ж.-Ж. Трактаты. – М.,1969.
90. Сергейчик Е.М. Философия истории. - СПб.: Изд. "Лань", Санкт-Петербургский университет МВД России, 2002. - 608с.
91. Соловьёв В.С. На пути к истинной философии // Соловьёв В.С. Соч.: В 2-х тт. – Т.2. – М., 1988.
92. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992.
93. Тойнбі А. Дослідження історії: В 2-х т. - К., 1995.
94. Фихте И.Г. Основные черты современной эпохи // Фихте И.Г. Соч.: В 2-х тт. – Т.2. – СПб.,1993.
95. Фома Аквинский. О сущем // Историко-философский ежегодник. – М.,1988.
96. Фома Аквинский. Сумма против язычников. В двух книгах. – М., 2004.
97. Фрагменты ранних греческих философов. – Ч.1. – М.,1989.
98. Франко І.Я. Що таке поступ? // Франко І. Твори у 50-ти т. - К., 1976-1986. - Т.45.

8. Інформаційні ресурси

немає